

KLETI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉS BELFÖLDÖN:
1 évre 1000 lej, félévre 520 lej, negyed-
évre 270 lej, egy óra 100 lej.

20 oldalas szám ára 6 lej.

ORSZÁGOS MAGYARPARTI LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Piața Unirii (Főter) 4.
Telefon: 5-08 és 6-94.

XI. évfolyam 205-ik szám

ELŐFIZETÉS MAGYARORSZÁGON:
1 évre 53 pengő, félévre 27 pengő,
negyedévre 14 pengő.

Egyes szám ára 20 fillér.

„BRITANIA”

Angol-Román Biztosító R.-T. București.
Kerületi igazgatóság: Cluj-Kolozsvár.

A londoni Commercial Union és a „The
Excess” alapítása. Képviseltek mindenütt
az országban. — KARTELLEN KIVÜL.

FIGYELO

Scotus Viator — azt olvassuk legalább tanuként jelenik meg a kommunistapör tárgyalásán, hogy mentővallomást tegyen az egyik vedlott, Aradi Viktor író mellett. Bizonyos, hogy az angol publicista tanuskodása nem fog hatástalanul elhangzani és az ítéletkimondásnál nyomosan fog latbaesni az a néhány rokonszenves szó, amely régi nexusok alapján állítja ki a megbízhatósági bizonyítványt Aradiról, akit Scotus Viator még abból az időből ismer, amikor a régi Magyarország nemzetiségi kérdéseiben ő keresett tanukat Magyarországon. Ha már Scotus Viator ellátogat Erdélybe, meg kell ragadnunk nekünk is az alkalmat arra, hogy az ő tanuskodását igénybe vegyük. Reméljük, hogy lesz olyan objektív, hogyha kérdik, megmondja az igazat. Mi tehát feltesszük a kérdéseket: Mondja meg tanu ur, mi, akiket kiméltelen elnyomóknak, javíthatatlan magyarosítóknak hirdettél, gondoltunk-e valamikor is arra, hogy törvényeinket úgy szabjuk meg, hogy azok más konzekvenciákkal járjanak a magyarokra és ismét másokkal a románokra nézve. Mert nálunk bizony a földreformnál, ennél a speciálisan szociális irányú alkotásnál más elbírálás alá került a magyar és a román birtokos, valamint a magyar parasztnál is első sorban azt nézték, hogy magyar és csak másodszorban, hogy paraszt. Mondja meg tanu ur, igaz lelkiismeretere, volt-e magyar világban olyan színházi törvény, amely horribilis színházi adóval sújtotta a leszegényedett közönség által csak nehezen fenntartott kisebbségszínházakat a többségi, szubvenciókkal agyonfedelgetett színházak javára. Mondja meg tanu ur Ön, aki annyi „barbár” magyar választást látott, megnézte-e a liberálisok választásait, ahol az urna csak arra jó, hogy ellopják és a kisebbségi szavazat, hogy meghamisítsák. Tessék — szintén inkognitóban — helyszíni szemlét tartani és igaz lelkiismeretere tanuskodni. Ha már Ön, igen tisztelt Scotus Viator ur, egy régi barátja kedvéért fáradságot vesz magának arra, hogy lejöjjön a világ végére. Erdélybe, ismétlje meg néhányszor ezt az utat, mert egy szerencsétlen, tragikusorsú nép is megérdemelné, hogy valaki egy jó szót mondjon az érdekében.

A bomba szétrobbant. Románia nem vesz részt a népszövetségnek azon az ülésén, amelyen majd az optáns-pör sorra kerül. E pillanatban valóban nem tudjuk megállapítani, mi történik ezután a lépés után? Románia szakítani fog-e a végső konzekvenciák levonásával a népszövetséggel, vagy pedig tüntető távolmaradása csak egy taktikai lépés. Ellenben az már közlelő érdekel bennünket, hogy ez a kérdés érint-e és mennyiben a külföldi kölcsön dolgát? Véges ésszel ugyanis úgy gondoljuk, hogy az az ország nem helyezkedhetik mereven szembe a nagyhatalmakkal, amely ugyanazoknak a nagyhatalmaknak garanciáját szeretné megnyerni pénzügyei konszolidálására. Pedig valóban az utolsó órában vagyunk, ennek a kölcsönnek léte és nemléte valamennyiünk, többségiek és kisebbségiek vitális ügye. És semmiesetre sem Bratianu Vințila magánügye.

Népoktatásunk többmilliárdos károsodása

Irta: Paál Árpád dr.

Ismét kísért a népkisebbségi iskolák államsegélyének a hire. Ezuttal a félhivatalos sajtóiroda közli a hirt, tehát ugylátszik, miniszteri utasításra történik az a közlés, hogy tanítóink és tanáraink fizetésének államsegélyvel való pótlását a minisztertanács már elhatározta. A kiutalás is — mondja a félhivatalos híradás — a „legrövidebb időn belül” megtörténik, csak hogy nem az iskolafenntartó felekezetekhez utalják, hanem a miniszter közvetlenül fizeti ki az oktató személyzet kezébe. Meg is indokolja a miniszter ezt a közvetlen kifizetési módot, hogy t. i. csak így tudja ellenőrizni, vajjon a pénz csakugyan az oktatók fizetésére megy-e, vagyis nem téved-e cigányutra.

A sértő föltételezést is iskolafenntartó egyházaink bizonyára elűrnék, csak látnák már ezt az annyi formában és annyi ismétléssel hangoztatott államsegély

Csak hogy amilyen meg nem értő gondolkodásra vall a sértő föltételezés, éppen úgy lehet várni, hogy a közvetlen kifizetéseknek is majd ezer kicsinyeskedéssel állítanak akadályokat. Az államsegélyes kifizetések — ha lesz belőlük valami — majd az iskolai személyzet nyelvi vizsgáitól, s egyéb politikailag erőltetett szempontoktól fognak függeni. Egyenként veszik számba értelmiségünk képzőit és vezetőit, vajjon megvan-e minden megbízhatóság és korteserkölcs bennük, hogy fizetéspótlékra érdemesek legyenek. A sértő föltételezés, amit kaptunk, önkéntelenül maga után vonja, hogy mi is föltételezzünk valamit a miniszter ur szándékairól. Ha ő képesnek tartja iskolafenntartóinkat, hogy azok az oktatók fizetésére szánt pénzzel visszaéljenek, akkor nekünk is fel kell tételeznünk, hogy a minisztérium ezt a pénzt hatalmi célok eszközének tudja elképzelni, s emberek magatartását látja befolyásolhatónak e pénzek révén.

Elég szomorú, hogy ilyen sivár felfogásokkal kell számolnunk. De az a sok komédia is, amit az iskolai államsegélyek hireivel, ígéreteivel és halogatásával eddig végbevittek, világosan tanusította, hogy ezt a soha nem látott pénzt eddig is csak korteskedő mézesmadzagnak kezelték velünk szemben. Maga ez a tény bizonyítja, hogy iskoláink célját, tanáraink és tanítóink anyagi helyzetét a kormányzat polcain sohasem fogták fel komolyan, csak abból a szempontból, hogy ennek az általunk nagyra tartott érdeknek a révén minket folyton kéro helyzetben, alázatos lekööttségben és kortesfordulatokra való alkalmatlanságban tartsanak.

A miniszterelnök ur a közelmúlt parlamenti ülészekon azt mondotta, hogy a népkisebbségi kérdést ki kell vonni a pártok közötti licitáció lázából. Nos, a licitáció egyik módja éppen az iskolai államsegélyek dolgában nyilvánult meg legjellemzőbben. Itt kell elsősorban tenni róla, hogy a licitáció helyett komoly felértékeléssel megállapítsák, vajjon mivel tartoznak a népkisebbségi közoktatás fenntartásának és fejlesztésének. E megállapítás alapján állandó költségvetési tétellel kell,

hogy váljon az iskolai államsegélyek összege, mely nem függhet miniszteri kegyességektől és alamiznaosztó felbuzdulásoktól, hanem amelynek szervesen kell folynia az állam és a népkisebbségek létéből.

Amig az állam van, s amig abban népkisebbségek is vannak, egészen bizonyos, hogy ezek a népkisebbségek a maguk létszáma és gazdasága arányában az állam fenntartására adóznak. Hogy tovább is adózhassanak, avégett az állam is a népkisebbségek gazdaságát és a létfenntartás céljaira szolgáló művelődését védelemben kell, hogy részesítse. Olyan arányú védelemben, amilyen arányú az illető népkisebbség. Ez az alapja és a szabályozó mélysége annak is, hogy az állam milyen és mennyi segítséggel lássa el a népkisebbségek iskoláit. Mig nem ezt az alapot és nem ezt a szabályozó utmutatást veszik irányadóul az iskolai államsegélyek kérdésében, addig komoly dolognak és az államot jó oldaláról jellemző rendszerességnek ezt az államsegélyt nem tarthatjuk. Még akkor se, ha a miniszter ur közvetlenül az oktatóknak lesz is kegyes azt kifizetni.

Mert akkor is csak bizonytalanság veszi körül az államsegély általános összegét is, meg különösen azt a részletösszeget, amit az egyes oktatók kapnak. A bizonytalanság amiatt van, mert az államsegély általános összege minisztertanácsi határozatok esetlegességétől függ, a részletösszegek pedig majd az alsóbb hatóságok minősítéseitől és változó felfogásaitól fognak függeni. Akármilyen bölcsnek tesszük is fel a minisztertanácsot, vagy akármilyen jóakaratuaknak is az alsóbb hatóságokat, elkerülhetetlen, hogy bölcsességük és jóakaratauk az idők szerint, a körülmények szerint, az emberek szerint ne változzék.

Ilyen változékonyságnak nem lehet kitenni olyan állandó népérdeket, amilyen a közoktatás szükségé. A mai rezsim részéről ugyan megvan ezzel az elvi követelménnyel szemben is az az ellenvetés, hogy hiszen az állam költségvetése állandóan gondoskodik a közoktatás érdekéről. A mi válaszuk erre az, hogy a gondoskodásból azonban a népkisebbségeknek saját nyelvük és saját művelődésük szerinti felkarolása kimaradt. Beszélnek ugyan 800 olyan állami iskoláról, melyekben magyar nyelven megy az oktatás, de mi ezt a nyolcszáz számot nem tartjuk meglevőnek, másrészt a meglevő kevesebb számú iskolát se tarthatjuk a magunkénak.

És ha az a 800 iskola mind megvolna is és mind magyar nyelvű művelődésre oktatna is, ha továbbá annak a tanítótestületét 2400 főre tennék is, ez mintegy 150 millió lejnyi költséget jelentene az állam költségvetésében. A közoktatásügyi tárca összes költsége viszont az idén tulmegy az ötmilliárdon, vagyis a 31 milliárdra menő állami adózásnak az egyhatodrészén. A magyar népkisebbség az állami lakosság számának egytizedrésze, tehát legalább is egytizedrészben viseli a 31 milliárdnyi adót, vagyis hárommilliárdnál súlyosabb összeget fizet. Ebből közoktatási

költségekre megy egyhatodrész, vagyis öt-
százmilliónyi összeg. Ennyit követelhetne
hát a magyarság a maga közoktatási cél-
jaira. Ha ama bizonyos 800 iskola költségét
levonnák is, még mindig 350 milliónyi
összeg marad a mi javunkra követeléseként.

Hol vagyunk attól, hogy ilyen terjedelmű
állami dotációról még csak álmodni is mer-
jünk? Pedig világos, hogy jogunk volna hozzá.
Jogunk egyszerűen azon az alapon, mert csak
a saját pénzünket követeljük. És ha még
hozzá vesszük, hogy ez a követelésünk már
1920 óta esedékes, évenkénti megismétlé-
ssel és felszaporodással, akkor igazán meg-
rendülhetünk, hogy mennyi összegű károsodás
ért azóta bennünket. Mert hiszen 1919
decemberében kelt az a nemzetközi népkisebbségi
egyezmény, mely a tizedik szakaszban
azt mondja, hogy állami, megyei, köz-
ségi költségvetések kulturális jellegű dotáció-
jából minket „méltányos” rész illet. Vajon
mennyit kaptunk azóta ezekből a költségve-
tésekből, ha a minisztertanács csak 1928. év
nyarán látta jónak, hogy államsegélyt adjon
iskoláinknak? És ha még ezt a kegyességet
is csak ezután fogják valorizálni? Ha ugyan
valorizálják.

Bizony a „méltányos” részesedés már
nyolc év óta teljes összegében elmaradt, s ez
az elmaradás évről-évre ismétlődött. Nyolc
éven át csak 300 millióval számítva is, két és
félmilliárd lejre megy ez a károsodásunk. Ezzel
felhalmozott nagy tartozással szemben igazán
lesújtó kicsinyesség, ha azon töprengenek,
vajjon a még ki se adott államsegélyeket nem
használnák-e iskolafenntartóink egyéb célokra.
Bizony jobb volna, ha ilyen sértő töprengé-
sek helyett az államsegélyek intézményes
rendszeresítésének és igazán méltányos ösz-
szegben való állandó jellegű megállapításának
a feladatát teljesítenék. Legalább akkor ko-
molyan hihetnők, hogy a népünkkel szemben
való kulturális tartozásoknak, az évről-évre
teljesületlenül maradt tartozásoknak a törlesz-
tése valóban megkezdődik. Megkezdődik és
tartani fog változatlanul, kormányrendsze-
rekre, párturalmokra és korteskedő licitációkra
való tekintet nélkül.

Eljön-e az állam közoktatási rendszeré-
nek ilyen intézményes, állandó jellegű ki-

alakulása? Ez a nagy kérdés az, amit egye-
lőre csak visszhangtalanul kérdezhetünk.
Pedig ettől függ az, hogy a népkisebbségek
gazdasági ereje saját kulturájuk ápolására
visszatérjen s így ezek a népcsoportok ma-
gukat folyton kilosztottabbaknak ne érezzék.
Ettől függ az, hogy a kulturákon át a népkisebbségek
a maguk értelmiségi rétegeit elhelyezni tudják s alsóbb néposztályaiknak is
a társadalmi felemelkedéseket és az okos
életbeosztásokra való képességeket biztosít-
hassák. Ettől függ a több tudás, a több ki-
látás, a felvilágosultabb munka, a célszerűbb
és eredményesebb termelés egy-egy kisebb-

ségi népcsoport életkeretén belül. És az ilyen
népcsoportok belső társadalmi rendezettségé-
től, megnyugvó értelmétől függ az, hogy a
vele kapcsolatban levő többi népcsoportok is
hasznoló rendezettségre, megnyugvásra, köl-
csönös jóakaratra és egymást megbecsülő fel-
ismerésre törekedjenek.

Ennyi minden függ a népkisebbségi isko-
lák államsegélyétől. De az igazi államsegély-
től, nem az esetről-esetre licitációsán kínált
alamizsnától. Aminek eddig még az a saját-
sága is megvolt, hogy ígérték ugyan, de soha
meg nem adták...

Egy német mintaváros

(Düsseldorf, szeptember 7.) The model city —
irta Düsseldorfról, Heine szülővárosáról egy angol
újságíró és e kijelentésével fején találta a szöveget.
Düsseldorf nyilvánvalóan igen szép város, ha nem is
a legszebb, amint azt a lépten-nyomon szemembe üt-
közö plakátok hangoztatják. Ám abban teljesen
igaza van az angolnak, amikor Düsseldorft, mint
„mintavárost” állítja a közönség elé. Düsseldorf eu-
rópai példája annak, hogy hogyan lehet egy régisé-
gekben oly gazdag várost összeegyeztetni a legmo-
dernebb építkezési várossal, egy óriási gyárvárost
egy kertvárossal, egyben művész-várossal. Düsseldorf-
ban még ma is háromszáz festő és szobrász él.
Ugyanakkor Düsseldorf egyik nagy centruma egész
Németország iparbáráinak. A Rajna Westfáliai
vaséretermelés centruma van itt és anélkül, hogy a
füstölő gyárkémények ezrei rajzolódna fel az
égre.

Csodálatos, akármilyen szempontból nézsem is.
De a legesodálatosabb az benne, hogy *igazán méltányos*
*észelőtt huszonhétézer lakosa volt e csöndes, hivatal-
nokokkal teli fészeknek, ma közel ötszáz ezer lakosa
van. Így még nem nőtt ki a földből német nagyváros,
ehhez fogható példát csak Északamerikában talál-
unk.*

Van egy épülete, amely megállítja az embert.
Ahol a régi városrész végződik, egy tizenegy eme-
letes Hochhaus emelkedik a levegőből. Oas Wilhelm
Marx Haus. Ez Németország legelső felhőkarcolója.
Ma már akad magasabb épület is ennél Hamburg-
ban, Brémában, Berlinben, sőt Kölnben is, de a

Kreis professzor modern építészeti stílusban megol-
dott vasbeton remeke legelső e nemben. Szinte azt
merném állítani, hogy Németország elkerülhetetlen el-
amerikaiosodásnak ez az épületrész az uvertürje.

(És egy lépéssel mögötte, mint egy külön világ,
a teljes épségben visszamaradt Alstadt. Füstös, ala-
csony korezmák a barokk korszakból, ellenállhatatlan
báju égelemek és kutak és ott a Bolker-Strasseban egy
egyemeletes patriciusi ház, ahol Heine édes anyja
nézegette az ablakhoz erősített tükrökben az akkori
utca életét. És hogy ez így van egymás mellett,
egyetlen tényér hajlásaiban patinás mult és dübörgő
német jövő, ez a csodálatos. Még csak azt mon-
dom el, hogy a két világ kereszteződése helyén törté-
ki a tizenhét éves kommunista forradalom, itt ütötte
fel fűhadiszállását és parádézott gőgje teljességében
a francia hadsereg parancsnoksága, itt vesztették el
néhány évvel exelött véres ütközetben utolsó remény-
ségüket a beugrasztott rajnai Sonderbündlerék).

Düsseldorfnak számos nagy utcája között a
Graf Adolf Strasse a legnevezetesebb. Egy kilomé-
ternél hosszabb ut, csupa büro-ház. A Graf Adolf
Strassen a világ összes gépeit meglehet vásárolni. Ez
a csövek nagy Vall-streetje és e tekintetben nemcsak
európai, de egyenesen világgóc. Ebben az utcában
és környékén közel 200 „gazdasági kötelék” Arbeit-
geberverband, Börsevereinigung, Kaufstelle székel.
Transparensek riadt fényvel nem gyújtják fel az éj-
szakát, szírnák nem bömbölnek a Rajna csendjébe,
a kikötők lármája le Köln és fel Duisburg irányába
huzódik, zajtalan, hangfogós, tapétás utca ez, még

Ő van és vár...

Irtá: Gécsy d'Elhogne László

Giatucci vasárnap reggel kísérték a milánói
vár pincéjébe.

Kinyílt a nagy, fekete ajtó, mintha egy lomha
szörnyeteg a száját tátotta volna ki: a börtönőr ma-
gasra emelte a lámpást, egyetlen pillanatra a föld-
alatti üreg nyirkos, sötét gyomrában lehetett látni,
aztán az ajtó ismét becsukódott és Giatucci elnyelte
az éjszaka.

Giatucci őrijongeni kezdett, lábával, fejével
verte a vasajtót, kiáltozott, visitott, ordított, aztán
ájultan elesett a földön...

Elmult sok-sok idő. Sem ételt, sem italt nem
hoztak a börtönébe, arra eszmélt fel, hogy a küszöb-
öt rájja. Sirás fojtogatta a torkát, egyszerre ja-
jongva, fuldokolva zokogni kezdett, mint egy kis-
fiú. Sirt, míg a fáradtság elgyötörte, később nyö-
szörgött, mint a lázas gyermek, végre teljesen elcsen-
desedett...

Most már megnyugodva ült az ajtó mellett, ar-
cát a térdén összefont karjára hajtotta, napokig úgy
maradt és most is úgy ült.

Néha úgy tetszett, mintha egy örökkévalóság
óta ülne a vak sötétségben. Amikor gondolkozott,
úgy vélte, négy-öt nap mulhatott el. — Csütörtök,
vagy péntek lehet — tűnődött magában — de vaj-
jon nappal van-e, vagy odakint is éjszaka? A tájé-
koztatlanság meggyötörte.

Giatucci magába szállt és mélyen elgondolko-
zott...

Amint a végtelen órák hosszú póklábakon fe-
léje másztak és lassan tovább másztak, amint az
egyre növekvő sötétség mindig mélyebb és nagyobb
gyűrűkben örvényelt körülötte és kizozta az éhség
és szomjúság, szelleme mindinkább felélenkült, meg-
erősödött.

Tudta, hogy mi várakozik rá és még sok elin-
tézni valója volt... Behunyta a szemét, a végtel-
enségre gondolt: és a börtönfalak leomlottak kö-
rülötte, úgy érezte, hogy ninesen egyedül.

Egyszer, nagyon régen, hogy kipróbálja a ha-
talmát önmaga fölött, napokig nem evett. Akkor

nem gyötörte az éhség és győzedelmes akarata mind
több erővel, büszkeséggel töltötte el. Most azért éhe-
zik, mert mások kényszerítik az éhezésre, de ha el-
merül magában és megtalálja őt, akinek a közeli-
ségét érzi, aki ő benne él, úgy sem a világnak, sem
a testi szenvedésnek nincs jelentősége többé.

Gyerekesen csodálkozott azon, hogy miért nem
tudott azelőtt is oly mélyen és bensőségesen érezni,
gondolkodni, mint most. Egész életében nagy gondol-
atok vajudtak benne, de azokba nem tudott életet
lehelni, most pedig úgy tetszett, mintha csak a lelke
fölé kellene hajolnia — és mindent hallani fog...

— Husz-harminc esztendő még élhetél volna
— mondotta önmagának Giatucci — hiszen mind-
össze negyven esztendő vagy és az életet azért aján-
dékolták neked, hogy élj. De ha meg kell halnod,
annak is megvan a maga nagy eszméje, csak föl
kell emelkedned hozzá és a javadra válik. Előbb
vagy utóbb, de egyszer mindenki elkerül a válasz-
utra, ahol felnyílnak a szemei és láthat, ha akar
látni... Téged Giatuccinak hívtak, de ki vagy te
és mik a te igazi cselekedeteid, amelyek szerint
meg fognak itélni. Amig a nap sütött és a test
örömei rád mosolyogtak szenvedélyeidnek és rögesz-
mének élte: lám — itt a föld alatt tudtad csak
magadat megtalálni.

— Ki vagy te, ki vagy te! — ezt sokszor kér-
dezted önmagadtól. Elcsodálkoztál az életen és sá-
padt, szakállas arcod vonásain. Nem tudtad megér-
teni, miért vagy hozzákötözve szokásaidhoz, jelle-
medhez, énedhez. Él benned valaki, aki tisztán lá-
tott, igazságosan ítélkezett, de az ő szava halk volt,
nem figyeltél rá és tetteid bizonytalanok és kuszál-
tak voltak. Nem tudtál urrá lenni a testeden. Re-
pülni szeretnél volna, de megkapaszkodtál göres-
sen a rögbe, az örök élet után vágyódtál, pedig a
napjaidat sem tudtad eltölteni, az embereket akart-
ad szeretni és magadat sem szeretted, szabadságra
törekedtél és a hiúságod rabja voltál.

A szíved keresztény volt, de az elméd pogány.
Sokszor töprengtél azon, hogy ő van-e? Szeret-
ted volna hinni, hogy ő van és mégis úgy éltél s
mindig oly szomorú voltál, mintha ő nem lenne.

Vasárnap reggel, amikor elfogtak és a kövér
ember elé vezettek, Milánó hercegéhez s a vádlo be-
szélt, a bíró ítélkezett, összeszorult a torkod és nem

tudtad megátkozni őket. Most már tisztábban látod
a kövér biborruhást és két hóhérját, a három test-
embert, akik a test erejéből hatalmasok: egyedül a
testben hisznek és ki akarják irtani a szellemet, a
világosságot, hogy övék legyen a föld.

Átkoztattak őt, az átkod nélkül is. Vagy ese-
rélne-e velük: a szívükkel, lelkükkel, a haláloz előtt
nőhány órával.

Azt kérdezed, miért kerültél ide?

Hitelenséggel vádolnak, mert nem hiszel ben-
nük. De ez csak ürügy. Senki ellen nem vétettél,
csak magad ellen... Talán... a kövér férfi meg-
tudta, hogy Beatrix téged szeret... Reszketsz?
Még mindig kishitű vagy! Sem az ő hatalma, sem
az egész világ nem árthatnak Beatrixnak és neked.
Azért kerültél ide, hogy magadat megtaláld!

— Hogy magamat megtaláljam?! — ismételte
Giatucci. Felemelte a fejét, a sötétségbe nézett és
ekkor úgy tetszett, mintha a csillagos ég alatt, sza-
bad mezőn volna; mintha valaki sugalmazná a gon-
dolatait, vagy a közelből szólna hozzá.

— Ki beszél hozzám? — suttogta maga elé.
Nem látott senkit.

— Nem ismeresz? Én beszélek benned. Elszakad-
tál tőlem, pedig együvé tartozunk, a távolság kö-
zöttünk — az az út, amelyen ő tőle messze mentél.
Jöjj vissza! Míg vissza nem térsz, míg nem leszünk
egészen egyek: nem szűnik meg a kettősség benned
s az élet harmóniáját hasztalan keresed. Én vagyok
minden gazdagságod, én ő benne élek és ha elme-
rűlsz magadban, te is ő benne élsz. Jöjj vissza,
ő vár...

Giatucci szédült, azt hitte, hogy az elméje meg-
zavarodik.

— Ő van! kell hogy legyen! — kiáltotta két-
ségbeesetten. — Ő vár! — mondotta diadalmasan,
lelke mélyéből és ugyancsak az ereje visszatért...

Giatucci tisztán érzett és látott. Egy könny-
esepp végigtutott az arcán, de boldogan mosolygott.
Végtelen erő töltötte el, mely fölélemelte őt a lát-
szatok világán. Egész lelkével érezte, hogy a fet-
mérhető tér, a felosztható idő káprázat s az örökké-
való végtelenség az egyetlen valóság. Megsejtette az
ő akaratát: a titkokat szándékosan rejtette el, hogy
a látszatok fölé, a csodák szentélyébe csak lélekből
tudjunk szállni, mert minden nyomorúsággá zsugo-

Gyermektelen házaspárt keresek inasnak és szakácsnőnek helyben. — Telefon 7-17.

Héberül olvasó, románban perfekt nevelőnő keresek kezdő gyermekekhez. Ajánlatokat fizetési igényekkel a kiadóba „Ott-hon” jellegre.

KIADÓ LAKÁS

Erzsébet-ut elején

keresek

délrenéző különbejárattal, csendes

tiszta szobát

fürdőszobával. Cím: a Gombos papírüzletben (Deák Ferenc-utca 12 sz.) megtudható.

Villanegyedben 3 szobás komfortos lakás külön telken átadó. Cím a kiadóban.

Különbejárattal butorozott szoba egy, vagy két személynek, esetleg teljes ellátással kiadó. — Calea Victoriei 81.

Október 1-re, vagy október 1-re egy fiatal házaspár 1 szoba konyhát, lehetőleg a belvárosban keres. Cím a kiadóban.

Elcsereélném belvárosi 2 szobás konyhás lakásom szintén belvárosi 1 szobás konyhás lakással. Címeket kérem „Lakás-csere” jellegre a kiadóba leadni.

Kiadó üzlethelyiség Str. Paris 54. (Pap-utca). — Értekezni Szigethy szabó üzletben.

Kiadó 1 nagy parketteszoba konyhahasználattal gyermektelen házaspárnak kertés lakásban. Cím a kiadóban.

4 szoba, fürdőszoba, üveges veranda, konyha, összes mellékhelyiségek és üvegházból álló modern urt villa, 1 hold gyümölcsösrel október 1-re kiadó, esetleg eladó. Értekezni Lászlónál, 12-1 óra között Dónát-ut 30.

Nagy suterin helyiség két szoba kiadó. Strada Paris 34.

Egy szoba, konyha azonnal kiadó. Cím a kiadóban.

Kiadó egy csinosan butorozott utcai parketteszoba házaspárnak, vagy szolid úriembernek, esetleg ellátással együtt. Széchenyi-tér 15. I. emelet.

KÜLÖNFÉLE

Grafológus és cheiromanter (kézjós), külföldi tanulmányai után naponként fogad: 3-5-ig Király-utca 41. balra az udvarban.

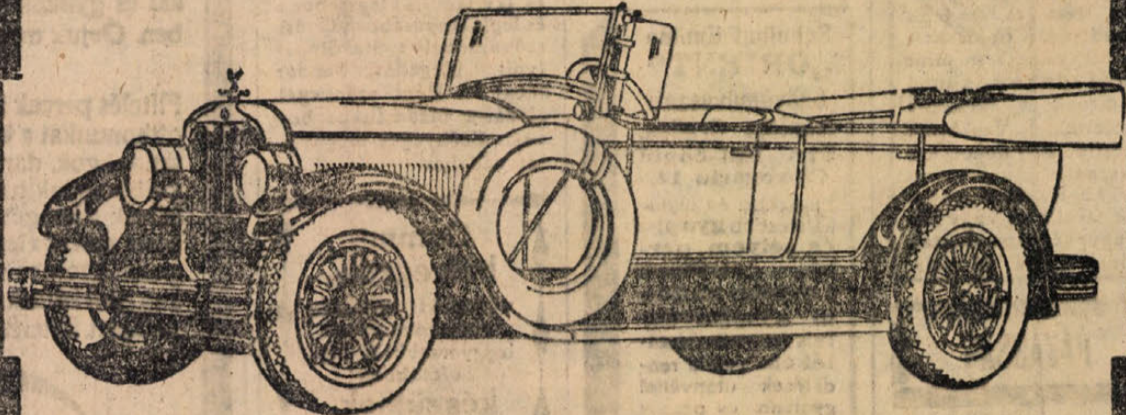
Iskolás figyelmek a tanintézetek közelében lakó családnál jutányos áron teljes ellátásban felvételt. A gyermekek szülői gondozással egyenlő felügyeletben fognak részesülni és a tanulásukban kisegítést fognak nyerni. Cím a kiadóhivatalban megtudható.

Zálogházi árverés 1. hó 10-én Jonef Iliescu, Cal. Victoriei No. 16.

»CHANDLER«

**AUTOMOBILOK
6 HENGER — 45 lóerő**

az egész chassi automatikus olajozásával, automata Westinghouse fékkel mind a 4 keréken 4 hidraulikus Lovejoy amortizátorral, elől-hátul ütközővel, bőrathuzat stb.

**5 üléses torpedó 235.000 Lei
5 üléses kupé 340.000 Lei**

Főképviselet egész Románia számára:

Mackechnie S. A. R. Secție Automobile
București, Strada Episcopiei No. 1. Az Athene Palace szálloda alatt

Központ: Str. C. A. Rosetti No. 3.

Ügynökségek: Cernăuți: Moto-Sport, Josef Baltuch, Str. Iancu Flondor No. 25.
Constanța: M. Habigovitz & E. Barcovici, Str. Stefan cel Mare III-113.
Craiova: „Industria” N. Soțomluk & Co.
Chișinău: A. Nemirovsky, Str. Alexandru cel Bun.

**Benzin-szétosztók
Benzinmérők**

fixek és szállíthatók, villamos vagy kézi kezelésre.

Előnyös üzleti feltételek!

Keresek Erdély részére képviselőket.

**Inginer ALEX. VARU
BUCUREȘTI
Strada Decembrii No. 9.**

Izr. magányos urinó iskolás gyermeket, vagy hivatalnoknőt teljes ellátásra elfogad. Cím a kiadóban.

Tímisoara legszebb legegészségesebb részében épült villában megfelelő lakással rendelkezve zsidó középiskolai tanulókat teljes ellátásra elfogadok. Weisz Ilonka Parcul Eminescu Lindner Villa.

Értesítés n. é. közönség szives tudomására hozzuk, hogy Str. Clemenceanu (Postakert-u.) 7 szám alatt ruha átvételi üzletet nyitottunk, Unió kelme-festő-vegyszerüzleténél. Telefon 877.

Magányos nő teljes ellátásra vez. hivatalnoknőt, vagy elárultnőt. — Ferencz József-ut 55. Kapuval szemben.

Dr. Katona Budapest, Ráday-utca 41., előkészít jogra, államszámvitelre, érettségire, összevont magánvizsgálatra, polgárra.

Gimnázista ifjak vidékiek teljes ellátást kaphatnak, tanulásra külön szoba. Str. Dragalina 10. Astoria szálló mellett.

**FRIED KRUPP GRUSONWERK A. G.
MAGDEBURG**

Gépek, kemencék és teljes berendezések

ércék feldolgozására a legmodernebb és a legpraktikusabb rendszerek szerint, nedves, magnetikus uton olvasztási mosás és hengercelési rendszer. —

Képviselet: E. WOLFF S. A. R. București
Központi iroda: Str. Sf. Dumitru. 3.

Operába, színházba és koncertre járóknak elmaradhatatlanszükséglet egy jó

látcső

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 5 lei. — Vastagbetűvel 10 lei. — Legkisebb apróhirdetés (10 szó) ára 50 lei. — Állástkeresőknek szavanként 4 lei, vastagbetűvel 8 lei. — Csak vasárnapra feladott apróhirdetés 25 százalékkal drágább. — **Díj előre fizetendő!** **Jellegű leveleket csak egy továbbíthatunk, ha a portébélyeg mellékelve van**

LEVELEZÉS

„Szöke” jellegű levél van a kiadóban.

Lesoványudás, általános testi gyengeség, vérszegénység, sápadtság, testi- és szellemi fáradtság, tüdőcsucs-hurut eseteiben mint **erőtámasz,** kitűnő hatásuk a **Grasin** tabletták. Véréképző, erősítő. Egy doboz ára használati utasítással Lei 120. Kapható gyógyszer-tárakban, vagy Dr. Nagygyógyásztárban Cluj, Calea Moșilor.

HÁZASSÁG

Európai mérvettségű rendkívül megerőltető, finom fiatalember házasonni óhajt 30 éven aluli hölgyvel, aki hozományával lehetővé tenné biztos existenciát nyújtó társas cég kibővítését, v. átvételét, esetleg benőülne nagykereskedésbe, v. iparvállalatba. — Teljes című leveleket a kiadóhivatal „35 éves” jellegű továbbítja.

Erdélyi származású földbirtokos családból származó 29 éves fiatalember vagyok. — Előkelő társadalmi állásom jó összeköttetésem és tekintélyes földbirtokom van. — Nőülni szeretnék s ezután kérem jócsaládból való hölgyek ismeretségét. — Leveleket teljes címmel „Nem minden a pénz” jellegű a kiadóba kérek.

ADÁS-VETEL

„Purítás” a legismertebb, legraktósabb, legpraktikusabb higiénikus kőpócsésze. Az egész országban képviselőket keres. Gyártja: Grill Sírta, (Világos) Aradmegye.

Kimondottan prima fajalmat vásárolunk minden mennyiségben. Ajánlatokat Bananimport Cluj, Avram Iancu 16.

Malomgépeket három évi lefizetésre szállít teljes szavatossággal mellett Tuskán malomgyár, Oradea, Strada Moldova.

Jókarban levő ajtók, ablakok menyezterendők eladók, Calvin-u. 22.

KERESÉSEK

héromszobás fürdőszobás, parkettes **MODERN LAKÁST**

a város bármely részében. Október 31-re. Megkereséseket a lap kiadóhivatalába „Jól fizelek” jellegű kérek.

Vennék cca. 200 db. prima tenyész anyajuhot. Sigmund Akos Hida.

Motorfűrészeket aprítóbaltával igen olcsón raktárról szállít Fehér Miklós gépgyár bizományi lerakata Cluj, Piața Unirii 26.

Schulhof Emilné

„ORIENT” Szövőművészeti iskolája Oradea, Str. Episcopul Ciorogariu 14.

Legszébb és legtekintélyesebb **gyapjú és selyem perzsák, gobelinek** legjobb külföldi gyapjufonalak és szövőkelekek. Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközölteinek.

Asszonyok kincse! Az általános közkezdésnek örvendő Dr. Szentpétery Lajosné-féle „Szakácskönyv” harmadik bővített kiadása új átdolgozásban, 800 kipróbált recepttel és igen sok illusztrációval most jelent meg. E „Szakácskönyv” minden háztartásban nélkülözhetetlen, fiatal házasasszonyok, gazdasszonyok és szakácsnők helyes utmutatója ez a könyv a konyhaművészet minden ágában. Tartalmazza a levesek, sütek, főzelékek, tészták, krémek, fagyfalatok és minden ételneműek gazdaságos, kitűnő és könnyű elkészítési módját. Zöldsgéjék, befőttök el-tartási és befőzési módját is. — Kapható minden könyvkereskedésben és Tordán a kiadónál Fűssy József könyvkereskedésben.

Üdit! Gyógyít! Erősít!

a havasi gyógy- és csemege-méz

Engli Vilmos méhészetéből, Lunca Bradului. Județul Mureș Postadobozzal utánvétellel.

Ebédülő fekete tölgyből kifogástalan állapotban olcsón eladó, Strada Pasteur 1. mellékúton, d. u. 1-3-ig.

Eladó családi ház négy szoba mellékhelyiségekkel szép gyümölcsös, Calea Moșilor 145.

M. A. V. cséplőgépet W. D. Tractort és dieselmotorokat minden nagyságban „Gépvásár” Brassó.

Szőnyegek készítése és javítása a legszebben és legutányosabban Győri szövőműhely: Str. Sincal (volt Hegedűs Sándor utca) 14. Régi szőnyeget eladásra bizományba bevesz. Szőnyegek megóvását vállalja.

Gummi-bélyegzők,

vésnöki munkák, dombornyomások leggyorsabban, legolcsóbban

készülnek.

Vizonteladók nagy jutalékkal felvételnek

Perfect Arad

Postafiók 97.

Eladó egy nagy forgalmu bodega és vendéglő Str. Regina Maria 36.

Borbélyok! Szappan-kaszint márvánnyalappal és ruhaprés eladó. Str. Baron L. Pop 23.

Használt kézi szénaprés és egyesített kukoricavető, kapálógepet venni. Wilde Kálmán Pui Hunedoara.

Kullott almát nagy-mennyiségben vesz „Unirea” cukorgyár Str. Anton Pann No. 6.

Perzsaszőnyegek

külföldi fonalak, felvetők, leszövéők minták legolcsóbb bevásárlási forrása:

Székelynél Oradea,

Str. Pictor Grigorescu No. 4. Royallal szemben.

Eladó azonnali kelmelesítő ruhatisztító intézet a legjobb helyen. Cím a kiadóban.

Parcellák a Brétfőben Györke villával, pompás kilátással, kedvező fizetési feltételek mellett eladók. Értekezni vasárnap, 9-én d. u. 5-7-ig a helyszínen.

Madárjavor betéttel juharka hálószoza eladó, Berkovits műasztalos, Dézsma-utca 2.

ÁLLAST KERES

Könyv és papírkereskedő segédei, vagy vezetői állást keresek. „Pelikan” jellegű a kiadóba.

Táplálékát szeretettel főzték, Gonosz kukták mégis megelőzték.

Őn azt hiszi, hogy Őn nyúl először táplálékához, holott a kór ujjal mindenüvé gyorsabban érnek el. Mielőtt ön ételéhez nyúl, a légy már beszenyvezte azt. A légy szennyes lábaival asztalunkon mászkál és gyilkos kórok csirait hagyja gondosan elkészített ételünkben. Ővük mag egészségünket és öljük meg a legyet fiiteléssel.

Flitelés percek alatt megtisztítja otthonunkat a kórokozó legyek, szúnyogok, darazsak, poloskák, svábbogarak, hangyák, bolhák és tetvek tömegétől. A Flit kitűrkészíti azokat a legelrejtettebb zugokat, ahol a rovarok búvóhelyeiken tenyésznek és ott elpusztítja petéiket. Flitelés megöli a molyo-

kat és lárvákat, amelyek lyukat ráganak a szövetekbe. Flit megöli a ruhaneműeket. Használata könnyű. Nem hagy foltot. Világhírű tudósok tökéletesítették a Flit rovarirtót. Biztos pusztulást hoz a rovarokra, de teljesen ártalmatlan emberre és háziállatra. Mindenütt kapható.

Elpusztulnak: legyek, szúnyogok, hangyák, poloskák, svábbogarak, molyok, bolhák.

Örvakodjunk az utasításokhoz! Csak eredeti, pirosbélű Flit-kannát fogadjunk el!

Drogherie Standard
Győrmező, 2. Strada Zorilor

Középszkolát végzett leány jó írással irodalmi alkalmazást keres. Esztleg üzletbe is elmenne. Szíves megkereséseket „Szerény igényű” jellegű a kiadóhivatalba kér.

Rischelidő, madeira és egyéb kézmunkák készítését, fehérnemű varrást, foltozást vállalok. Házhoz is megyek. Gáll Mária Cluj, Str. Babes (Trefort-utca) 5.

Moziszínész-nővé, moziszínésznővé kiképzés és próbafilm készítését külföldön működött filmszakember. — Jelentkezés Vár-u. 3, d. u. 4-7-ig.

Arva 16 éves zsidó fiu részére keresek iparost, vagy gazdálkodót, aki munkája ellenében teljes ellátást adna. Lehet vidéken is. Cimeket a kiadóba kérem „Arva” jellegű.

Mérlegképes könyvelő, perfekt német-magyar levelező, mielőbbi belépésre állást keres. Megkereséseket „Mérlegképes” jellegű a lap kiadóhivatalába kéretnek.

Szakácsnői állást keresek Honvéd-utca 54 szám.

Nevelőnőket, zene- és nyelvismertekkel, elemi- és középszkolai tanárokat, gyermekkertésznőket, Hortnerinnek, egyszerű kisasszonyokat, játszótársakat ajánl: Pädagogenbund Wien, IV. Karlsplatz 7.

Ügyvédjelölt per-fekt román, három évi gyakorlattal, gyors és gépirő november 1-re állást keres. Ajánlatokat „Ön-álló” jellegű a kiadóba kér.

Nagyas mérvettségű nőtlen 35 éves fiatalember 18 évi gyakorlattal kitűnő bizonyítványokkal németül, románul, angolul, franciául, olaszul beszél, autorizált könyvelő, gépirő, levelező, modern irodavezetésben elsőrangú adminisztratív erő jó összeköttetésekkel Erdélyben, Bánátságban banknál, vállalatnál, vidéken is állást vállal. Megkereséseket „Élet-cél” jellegű a kiadóhivatal továbbítja.

Utazói állást keresek fűszer, vegyipar, gyarmat, festékszakmában jól bevezetve Erdélyben, Bánátságban németül, románul több idegen nyelven beszéllek, iroda vezetését, újjászervezését is vállalom egy-uttal. — Érdeklődéseket „Nőtlen 35” jellegű a kiadóhivatal továbbítja.

ÁLLAST KAPHA

Ügyes fiatal leány fogorvosi rendelőbe kerestetik. Cím a kiadóban.

Fiatal papírkereskedősegéd azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatokat „Papírkereskedő” jellegű a kiadóba kerünk.

Géphímző és fehérnemű varróleányt felve-szek. Teyovits Helén Cal, Victoriei 33.

Azonnali belépésre keres „Nagyvállalat” német, magyar, esetleg románul tudó fiatal hivatallat. „Existencia” jellegű.

Keresünk tisztviselőt, vagy tisztviselőnőt, lehetőleg német-román nyelvtudással, perfekt gépirőt azonnali belépésre. Pályázatot saját kézirással eddigi munkájáról és fizetési igények megjelölésével „Hephaistos” Uzina de Fier și Fabrica de Oșii S. A. Dicioșanmartin cím-re kérünk.

Nős szolgát, jó bizonyítványokkal, aki kerékpározni tud és kerti munkához is ért, fizetés és lakás ellenében keresek. Cím Lloyd Express, Str. Radu 9.

Képviselőket keresek

Románia nagyobb városaiiban, akik **kazántulajdonosokkal**

összeköttetésben állnak - Kivánatra bizományi raktárt adok. Ajánlatok „Kazánkő oldószert” jellegű alatt Fehér Olga hirdetésű irodájába Timisoara, I. Dózsa-u. 7. intézendők.